

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Beeskerek (Nagybeeskerek),
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

K E D D, 1944 JANUÁR 25
73. évfolyam 19. szám

Előfizetésben:

Évente . . . . 840 félévire 420
negyedévre . . 210 havonta 70

Németek és franciák

A népek lelkében élő titkokat hiába próbálja kibogozni más népek tagja. Ha így, messziről nézzük a dolgokat, lehetetlen megérteni: mi okozhatja a korszakonként kirobbanó válságokat németek és franciák között, mikor pedig földrajzilag tökéletesen egymásra tártak és a legszebb megélésben élhetnének, ha... Sajnos, ez az örökös ellentéteket kirobbantó kis szó mindig felszínre kerül, mikor az idők méhe annyira érleli, hogy világra kell születnie. Pedig, ha a dolgok mélyére nézünk, igazi ellentét nemcsak az európai egyensúly érdekében volna kikerülhető, hanem azért is, mert az egyik fél minden erejével azon fáradozik, hogy elsimítsa a háboruk után felvetődő keserűség hullámaint.

Nemcsak történelmi példák gon dolkoztatnak el bennünket. Nemrégiben egy híres orvos naplóját olvastam. A francia-porosz háborút követő korszakból kelt sorokban megdöbbenve tükröződik az, amit ma is olyan előn láthatunk: a győztes németek a szó legnemesebb értelmében akarták a kibékülést. Nemcsak úgy, hogy az akkori Franciaországnak csekélység számba menő öt milliárd frankban állapították meg a hadisarcot, hanem más formában is. Erről híven beszél a napló:

„Második állomásunk Strassbourg volt. A város nagyon meglepett. Senki sem hinné, hogy most öt esztendővel Németország nagy győzelme után is megtarthatta francia jellegét. Az uccákon megmaradtak a régi nevek, az üzleteken a francia cégtáblák. A Hotel de la Vigne portása francia köszöntéssel fogadott bennünket, a Rue des Tanneurs-ön franciául lármáztak a munkások, az étlap francia volt s így kellett kérnünk a virágillatú sört is. A szivarosboltban pedig elforgultak tőlünk, mikor németül tudakozódtunk szivarok minőségéről. Legjobban meglepett azonban az a sok-sok gyászruhás nő. Először azt hittem: tömegszerencsétlenség történhetett. Kérdőzködéseimre aztán megtudtam, hogy ez a tömegszerencsétlenség valóság s nem csak az én elképzelésem. Csak-hogy nem színházégés, földrengés, árvíz, vagy más efféle borította gyászba Strassbourg lakosságát, hanem III. Napóleon sedáni veresége. S öt évvel Elzász Lotharingia német uralomra jutása után ez, a barbárnak híresztelt uralom nem büntette a nemzeti gyász kifejezését. Vajjon mi történt volna, ha fordítva döntött volna a győzelem istene? Ha franciák kerültek volna Németország nyugati sávjába?”

A történelem negyvenhárom esztendő múlva választ adott erre a kérdésre. Franciák kerültek Németország nyugati sávjába... Vak gyűlölet, vérszomjas bosszúállás vette át a szót: S Clemenceau ádáz kegyetlensége kiterjesztette átkos hatalmát nemcsak Németországra, hanem reánk, a szövetségeseinkre is. Német anyák, ártatlan gyermekek százai pusztultak éhen és országunk vérző testtel szakadt darabokra. S a szétszakadt darabokon nem volt szabad úgy gyászolni, mint francia nők gyászolhattak valamikor Strassbourban. Nekünk nem voltak nemes ellenfeleink, akik megbecsülték volna a legyőzött ellenség nemzeti érzését, mint ahogy azt a németek annak idején tették. Még az otthonunkban, titkon elsirt könyekért is keservesen kellett fizetnünk...

1918 után azonban 1940 következett. Az időkkel együtt változtak a földrajzi fogalmak is, csak egy nem változott: Németország továbbra is azzal a becsületesszándékkal, nemes lovagiassággal próbálta áthidalni az ellentéteket, mint a sedáni győzelem után. A compiegnei erődben példát mutattak az ellenfélnek is kijáró tiszt-

ességes elbánásról. A szerencsétlen Sasfiók hazavitelével évszázados francia vágyat teljesítettek, kéretlenül is. Minden gesztusból, minden tetteiből megérződött, hogy csakugyan baráti jobbot kívánnak nyújtani s legszívesebben szövetségessé ölelnék az ellenfelet, hogy együtt védhessék Európa kulturáját, jövőjét.

Nem a mi feladatunk puhatolni: mennyiben valósult ez a törekvés s mi állhat még ma is a teljes siker útjában. De a vajudó világ emberét megragadja minden apró jelenség, mert hiszen ahogy a vízcseppben egy egész világ él, úgy él a mindennapi élet megnyilvánulásaiban is a kor. Érdeklődéssel olvastuk tehát egy német újságíró statisztikáját Páris uccáinak elnevezéséről. Fel kell mérnünk, hogy az elnevezések gondot okozhatnak a városatyáknak, hiszen Párisban 4130 ucca, 326 pasage, 176 Impasse, 170 Squares, 159 Avenue, 150 Cités, 136 tér, 82 boulevard s ezenkívül még tömérdek fasor, galerie, Quai és hid várt nevet.

Mégis... Az elnevezések rávilágítanak egyre s másra. Míg a clemenceau-i gyűlölet korszaka rá nem borította végzetes ködét a franciákra, a szentekről, nagy királyokról, híres emberekről elne-

vezett, vagy egyszerű fogalmakkal jelezett nevek között helyet adtak Európa valamennyi fővárosának is. Még 1914-ben Berlinről is neveztek el villamos megállót. Közvetlen közelében volt a Rue de Berlin. Bár ebben a városrészben kizárólag európai fővárosokról elnevezett uccák és terek vannak, 1914 óta a Berlini-ucca Rue de Liege, — Lüttich-ucca lett... Éppen így megváltoztatták a Rue d'Allemagne és a Passage d'Allemagne elnevezést is.

De a német uccaneveket mégsem irtották ki Párisból teljesen. Megmaradtak elsősorban a német földön artott nagy napoleoni győzelmekről elnevezett uccák: Friedland-Eylau-Jena és Wagram Avenue, Lübeck, Ulm és Austerlitz-uccák hivalkodnak közöttük. A német fővárosról emlékezetes uccákat kivéve, megkegyelmezték a német városokról elnevezett uccáknak: Hamburg, Hannover, Bécs, Magdeburg ma is megtalálhatja névrokonait a párisi uccák között.

A clemenceau-i gyűlölet nem tudta eltompítani a franciák művészi érzékét sem. Így történet, hogy nagy, német muzikusok közkedveltségéről is tanuskodnak Páris uccái. Beethoven, Gluck, Mozart és Weber nevét nem törülte el a változó korszak. Leibnitz, Humboldt és Kepler emléke is megmaradt a francia szivekben. S mint a német újságíró humorosan megjegyzi, a német iskolák örök vitáját is elintézték Párisban. Nem vitatkoztak, számukra Goethe-e nagyobb, vagy Schiller? Goethe kapott uccát, — Schiller pedig nem... Voilá...

Mindent egybevetve ez is azt bizonyítja, hogy az emberi szellem át tudja törni a határokat. Muzsikával adománnyal áthidalható minden ellentét s a művészek éppen azért örök emberi értékek, mert lényükből átsugárzik minden érző ember szívébe a megértés és megbecsülés világossága. S ha vad gyűlölködések korszaka ki nem oltogatná ezeket a fényeket, ha clemenceau-i elvakultság és féktelen bosszúvágy helyett az emberiség diadalmas szellemei intézhetnék a békekötések kérdését, bizonyosan könnyebb volna az élet Európa vérel vetett, öreg testén...

S talán több megértéssel tudnák fogadni a német lovagiasságot is a régi dicsőségükre olyan büszke franciák.

Salazar megbeszélései

Lisszabon, jan. 24.

Salazar portugál miniszterelnök megbeszélést folytatott Nagybritannia és Brazília lisszaboni nagyköveteivel.

A keleti hadszíntéren nem volt jelentős harci tevékenység

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

Kirovograd térségében a bolsevista támadások megújultak. A keleti hadszíntér déli szakaszán a szovjet csak helyijelentőségű sikertelen támadásokat intézett.

A Saskoff térségében a visszafoglalt területek tisztogatása közben január 18—22. között több mint ezer hadifoglyot, 45 páncélost, 75 löveget és nagyszámu hadianyagot zsákmányoltak a német csapatok.

Pripjed és Berezina között az elhárító küzdelmek méreteiben még fokozódnak. A bolsevisták áttörési kísérlete változatos harcokban a német tüzérség hathatós harcbaratése következtében sikertelen maradt. Egy betörési helyet a német véderő elreztelt.

Az Ilmentótól északra a bolsevisták folytatják támadásaikat. A bolsevisták jelentős veszteséget szenvedtek a változatos és számkra sikertelen harcokban.

Leningrádtól délre a német csapatok a bolsevisták valamennyi áttörési kísérletét megghusították,

a harcok során 20 bolsevista páncélos pusztult el.

Az olaszországi hadszíntér nyugati szakaszán erős tüzérségi előkészítő tűz után az angolszászok ismét támadást intéztek a német magaslati állások ellen. Az angolszászok jelentős veszteségeket szenvedtek, anélkül, hogy eredményt tudtak volna elérni. Garinál az angolszászok megkísérelték az átkelést, de a német ütegek tüze következtében megghusult az átkelési kísérlet. A német csapatok 500 hadifoglyot ejtettek.

Január 22-én, a reggeli órákban Netturño mindkét oldalán az angolszászok a Tirenai tengerpartján partraszálltak. Az ellenintézkedések folyamatban vannak. A német léghaderő sikeres támadást intézett az ellenséges hadihajók ellen. Négy nagy gőzöst sikerült elsüllyeszteni 12.000 tonna hajóúrtartalommal, nyolc másik hajó súlyosan megrongálódott ezenkívül több partraszállást szolgáló csónak megghusult. A német léghárító tüzérség olasz felség területén 13 ellenséges repülőgépet pusztított el.

Sulyos légitámadás London ellen

Berlin, jan. 24.

A német hírközlő iroda jelentése szerint január 22-én éjszaka német repülők több hullámban támadást intéztek London ellen.

Az angol hírszolgálati iroda beismerte, hogy méreteiben óriási volt a német légitámadás. A város majdnem valamennyi részén kiterjedt tüzek keletkeztek, melyek valósággal olthatatlanok voltak.

A Donec-medence elpusztult

Amsterdam, jan. 24.

A „Times“ beszámol a Donec-medence megvizsgálására kiküldött szovjetbizottság jelentéséről, amely a többi között megállapítja, hogy az egész Donec-medence a pusztulás képét mutatja. Gazdasági alapjait a visszavonuló német csapatok oly mértékben megsemmisítették, hogy a Szovjet-Unió a következő tiz esztendő alatt a legnagyobb erőfeszítéssel sem tud onnan hasznot húzni.

Az angol államháztartás költségvetése

Stockholm, jan. 24.

Az angol háztartás 1944. évi költségvetése most került az alsóház elé. A költségvetés 5 milliárd angol font kiadás és bevételi előirányzatot mutat.

A kormány egyúttal még 1250 millió angol font megszavazását szorgalmazza az 1943. évi költségvetés terhére, amelynek hatálya 1944 március 31-ig áll érvényben.

Rómát újabb terrortámadás érte

Róma, jan. 24.

Angolszász repülők néhány nap előtt bombázták Róma területét. A terrortámadásnak számos az emberáldozata, köztük sok asszony és gyermek. Köz- és magánépületekben is sulyos rombolások történtek.

Tömeges elítélések

Lisszabon, jan. 24.

Az United Press című lap közlése szerint Algírban 11 ezer francia tiztet részben kiközösítettek az észak-afrikai francia hadseregből, másrészt fegyelmi vétség miatt ítétek el börtönre. Ugyancsak eljárás indult számos francia repülő tiszt ellen is.

Ankara társasgépkocsikat rendelt Németországból

Istanbul, jan. 24.

Ankara városa ötven társasgépkocsit rendelt Németországból. A kocsik érkezését a közeljövőben várják.

Lettország állásfoglalása

Berlin, jan. 24.

Berlini jelentés szerint illetékes német helyről tájékoztatásul a következőket közlik: Azt a körülményt, hogy Lettországban több korosztályt zászlók alá szólítottak, berlini politikai körökben csattanó válasznak tartják a balti államok részéről Moszkva hódítási szándékaira, Lettország, sőt Észtország magatartása is bizonyítja — hangsúlyozták Berlinben —, hogy megértették az idők szavát. Németországban a fegyvert ragadó baltiakat fegyvertársaknak fogják tartani és üdvözölni a szabadságért folytatott közös harcban.

Magyar egység — magyar alkotmány

Nagybecskerek, jan. 24.

Lapunk hasábjain számtalanszor hangsúlyoztuk és rávilágítottunk, hogy mennyire fontos a magyar egység, mennyire csak az egység képes igazi alkotómunkára.

Szombat és vasárnap egyike a legkisebb BMKSz fiókoknak szolgáltatott bizonyítást, hogy csak egységes munkával lehet nagyot és maradandót alkotni. Az eleméri magarság vendégszerélt műkedvelő gárdájával Nagybecskereken. Többször hangsúlyoztuk, hogy színpadi kritikáknak ösztönöznek kell lenni, nem szabad senkit sem érdemtelenül tömjé-

nezni. Ezért az eleméri műkedvelők kis gárdája előtt meghajtjuk az elismerés zászlaját. Összetartással, egységes munkával sikerült egy kerek, egész műkedvelő társulatot éltrehozniuk.

Az eleméri műkedvelőknek sem áll több anyagi és erkölcsi eszköz a rendelkezésükre, mint a többi fiókoknak. De az elemériek tudatában vannak annak, hogy mennyire létkérdés ma az összetartás és a vállvetett munka. Ennek gyümölcseit élvezhettük két estén keresztül Nagybecskereken a Kelemen-féle vendéglő színháztermében.

Lapunk holnapi számában ismertjük az előadást.

Háborús és politikai helyzetkép

Az amerikai hadviselésnek szüntelen lelkületi meghasonlást jelent az a vita, hogy a Japán elleni, vagy az Európa elleni hadjáratot tekintés elsődrendűbbnek, illetőleg egyáltalában képes-e az Egyesült Államok tartani ezt a két, szinte csillagászati méretű utánpótlási vonalakat követelő frontot egyidejűleg? Az Egyesült Államok rendelkezésére álló katonamennyiség elosztásának szakértői éppen úgy, mint az utánpótlással megbízott hadi tengerészbizottságok már egyaránt többször szkeptikusan nyilatkoztak a táv-hadviselésnek erről a kétoldali és minden tartalékot felemésztő módjáról, nem is szólva azokról az amerikai pénzszakemberekről, akik nemcsak tanulmányokban, de könyvekben is kifejtették, hogy az Egyesült Államok végül is pénzzel nem fogja tudni fedezni ezt a minden elképzelést felülmúló arányú háborút, s ugyanezek a szakértők azt jósolták, hogy Amerika számára ennek a háborúnak, a vége legnagyobb büszkeségük, a „dollar halálát“ fogja jelenteni... A legújabb jelek pedig éppen arra mutatnak, hogy az Egyesült Államoknak azok a zsidó, illetőleg a zsidó érdekekhez tapadó körei, amelyek minden reális gondolkodáson túlmenően is követelték az Európa, pontosabban Németország elleni harc fokozását, ezek a körök újabbán hiába fáradoznak már ilyen irányban, mert a felelősebb amerikai vezetők és gondolkodók kénytelenek voltak megállapítani, hogy az Egyesült Államok háborús erőit nem lehet többé ilyen indulatoknak alárendelni és pazarolni. A Chicago Tribune hírneves főszerkesztője, Mc Cormick most azt követeli, hogy a teljes amerikai háborús termelés ezentúl kizárólag a csendesóceáni harcokat szolgálja; a termelés és a tartalékok ugyanis másirányú felhasználásra már nem látszanak módot nyújtani. A Japánnal való harcokról érkező súlyos hírek tehát ilyen végleges megfontolásokra kötelezik ma már a háborúskodó Egyesült Államokat — ami különben egyúttal azt is elárulja, hogy a szövetségeseknek a moszkvai konferencián lefektetett stratégiai taktikája mégsem talált teljes egyetértésre Amerikában, lehet, hogy az egyesültállamokbeli haditermelés adottságai miatt nem is található teljes egyetértésre. Igen a háború min-

dig a türelem meglepetése. Konfereenciákkal nem lehet kivívni a győzelmet

Három elgondolkodtató hírcske a napi jelentések áradatából: A Times ismerteti a londoni püspök beszédét, amely Anglia erkölcsi hanyatlásával foglalkozik. Az angol főváros anglikán egyházfejedelem főként a szigetország és London szexuális erkölcsének hegyomlásáról beszélt, megállapítván, hogy a kormányon riadalom vett erőt, a részegség óriási arányokat öltött, s a korhelyeknek már nemcsak a férfiak váltak rabjaivá, hanem a nők és a fiatal lányok is. — Mint ismeretes, öt amerikai szenátor körutat tett a demokráciák politikai és katonai hatalma alatt levő területeken, s tapasztalataikról terjedelmes jelentésben számoltak be hazatérésük után. A The Sphere most éles támadást intéz ellenük, s „fecsegő szenátoroknak“ nevezi őket. Azt mondja a lap, hogy jelentésüket egyrészt nagyfokú előítélet, másrészt pedig tárgyi tudatlanság jellemzi, s az írásmű bizalmatlanságot akar előidézni a szövetségesek között. A háború jelenlegi kritikák szakában, — írja a The Sphere, — el lehetett volna várni az öt szenátortól és a szövetségesek sajtójának képviselőitől, hogy nem terjesztenek ilyen propagandisztikus mérget. A cikk azzal végződik, hogy e kritikák órákban a demokráciák kicsinyessége szinte megdőbbsé. — A Philadelphianban megjelenő Afreamerican című lapban egy néger újságíró állást foglal az amerikaiaknak Afrika bennszülött lakossága körében végzett propagandájával kapcsolatban, és azt írja: hónapok óta nem nevetett olyan jóízűen, mint azon a történeten, hogy az USA hadseregének mozgó osztagait küldték Afrikába, felvilágosítani a bennszülötteket a háború okairól. Azt kérdeztem önmagamban, — írja, — vajjon mit beszélhettek ezek a mozgó egységek a demokráciáról. Elmondták-e, hogy Amerikában a színes embernek elhülönített fülkében kell utaznia, hogy az Államokban nem kap állást, legfeljebb tejeskocsisnak alkalmazták, megtagadják tőle a vendégbarátságot s a bíróság előtt nem jut jogaihoz, mert a legkorruptabb fehér ember szava is többet ér mint egy kocsi-rakomány becsületos színesé.

Elsülyedt

az egyik legnagyobb török hajó

Konstantinápoly, jan. 24.

A „Trak“ nevű török hajó, amely egyike a legnagyobb török kereskedelmi gőzösöknek elsülyedt. A török közlekedésügyi miniszter maga folytatja a vizsgálatot, hogy megállapíthassa a felelősség kérdését.

A kereskedelemügyi miniszter nyilatkozatot adott a hírlapíróknak és kijelentette, hogy a rossz időjárás okozta a hajó elsülyedését és azért nem vonható senki sem felelősségre. A halálos áldozatok száma eddig 26.

Nagy dolgok előre vetik árnyékukat

Stockholm, jan. 24.

Mint az ezévi USA elnökválasztás előjátéka megindult a demokráciák részéről is a nagy roham. Az amerikai demokrata convent nagygyűlést tartott, amelyen többen fölszóltak. Az ülésen megjelent 12 USA állam képviselője.

Elhatározták, hogy a demokráciák jelöltje az elnöki tisztségre Rooseveltt marad.

Változás az USA diplomáciában

Lndon, jan. 24.

Az USA követe a londoni emigráns kormányok mellett lemondott. A lemondás körülményeiről még nem került semmi sem nyilvánosságra.

Izlam egyetem kapuzárása

Ankara, jan. 24.

Nemcsak Egyiptomban, de mindennütt, ahol mohamedánok élnek, nagy felháborodást keltett a hír, hogy Egyiptomban beszüntették a legnagyobb és legrégebb izlam egyetemet.

A beszüntetés, ahogy az egyiptomi nacionalisták szövetségének elnöke kijelentette, angol és szovjet kivánságára történt. Ez mondotta az elnök újabb arculesapása a mohamedánoknak, angol és bolsevista részről.

Japán megkezdte a tisztogatási munkát

Tokió, jan. 24.

Japán politikai vezető személyiségek ülést tartottak, amelyen megállapodtak a módzatokban, melyek célja a zsidók nagyzsiallenes aknamunkájának letörése. A zsidók agitációja Kelet-Ázsiában még a múlt világháború után vette kezdetét. Japán már akkor arra törekedett, hogy megalkossa a Keleten a Nagy-Ázsia szövetséget, amelyben természetes Japán viszi a vezető szerepet. A zsidók abban érdekeik veszélyét látták, leginkább Kína nagy részében. Minden lehető eszközzel meg is kezdték japánellenes munkájukat. Az USA sajtó játszotta abban a primhegedüt. Annak utján irtóháborút indított Japán ellen és igyekezett a japán eszmét csirájában elpusztítani.

Japán 1941-ben válaszolt először nyíltan a zsidók kihívására és kiadta a jelszót „A zsidóság az ellenség“. Az első lépés az volt, hogy a Shanghaiában élő zsidókat a katonai hatóságok nyilvántartásba vették, majd a Mandzsukóban őket szigorú ellenőrzés alá helyezték.

Most újabb rendszabályok alkalmazása átlának küszöbön.

HIREK

Vasárnap	Jan. 31 nap
23	Kat. B3. Raimund Prot. B3. Zelma
Hétfő 24	Kat. Timót pk. Prot. Tádé
Kedd 25	Kat. Pál megtérése Prot. Pál ford.
Szerda 26	Kat. Polykarp pk. Prot. Csanád
Csütörtök 27	Kat. Aranysz. sz. Ján. Prot. Levente
Péntek 28	Kat. Nagy Károly † Prot. Károly
Szombat 29	Kat. Szal. sz. Ferenc Prot. Adél

Időjárás: Egyre csapadékos. Január 23-án a nap kel 7:21 és nyugszik 16:31, január 29-én 7:15 kel és 16:40 órákor nyugszik, 15 perccel hosszabbak a nappalok. — **Holdváltások:** Első negyed 2-án 21 óra 4 perckor. Holdtölte 10-én 11 óra 9 perckor. Utolsó negyed 18-án 16 óra 32 perckor. Újhold 25-én 16 óra 24 perckor. Teljes napfogyatkozás 25-én. Nálunk nem látható.

Ma a Moljac gyógyszerár Göringgasse (Fő ucca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszerár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvosa Becskerek (Nagybecskerek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Sztakity Momir lakik Horthy Miklós ucca 51. szám alatt.

Nemzetközi fürdő szövetség. A nemzetközi fürdő szövetség Pöstyénben ülést tartott. Az ülésen felszólalt dr. Vogt Németország, bilkei Pap doktor Magyarország, dr. Benade és Ritter fürdőigazgató szintén Németország képviselőjében. Ülés után társas kirándulást rendeztek a Magas Tátrába.

Az emberek átlagos életkora kétezer éve még csak 18 volt. Az újszülöttek fele ugyanis nem érte meg a félesztendőt. Az új kor elején már 30 év volt az átlagos kor, míg a mai körülmények között minden ember — rendes viszonyok között — 60 éves korra számíthat.

Halászkok szerencsés fogása. Sotinnál a halászkokat talán még sohasem látott szerencse érte. A Dunában egy 2 és egy negyed méter hosszú és 96 kilogram súlyu harcsát fogtak.

Gyógyforrások. Budapest világhíres gyógyforrásainak száma legújabb megállapítás szerint 420. A gyógyforrások naponként 70 millió liter vizet adnak, amelyek hőfoka 43—70 celsius között változik.

Jogi tanácsok. Az eszéki rádió új számot illesztett műsorába. Minden kedden jogi tanácsokat és jogeseteket sugároz.

A szt. Vince Irgalmas Nővérek rendje, amelynek tagjai kórházakban a betegeket ápolják, most ünneplik alapításuk 100 éves évfordulóját.

Viktor Emánuel a szenátorokat is megcsalta

Róma, jan. 24.

Mialatt az olasz király, Badoglio és áruló társai, valamint Anglia között a fegyverszüneti, fegyverletételi tárgyalások már javában folytak, a király szenátorokból álló küldöttséget fogadott. Ezt megelőzőleg Guido Visconti di Modrone szenátor, augusztus végéig, levelet írt a királynak, amelyben a trónra való lemondását követelte. A királypárti szenátorok, nyilvánvaló, Modrone levelének ellensúlyozására küldöttségileg megjelentek Viktor Emánuelnál és egy hűségnyilatkozatot nyújtottak át neki. A küldöttség 200 sze-

nátorból állott és vezetőjük Thaon di Revel tengernagy volt.

Az emlékirat átvételekor a király következő megnyugtatót adta a küldöttségnek: „Vállvetve a különösen vezetőmet német hadsereggel, minden kérdést megoldunk.“ Ebből a szenátorok, természetesen, azt értették a királynak szilárd az elhatározása, hogy Olaszország a háborút tovább folytatja, még pedig a németekkel.

Két nappal később pedig az a felháborító meglepetés érte a szenátorokat, hogy nyilvánosságra hozták a fegyverletételi feltételeket és a király megszökött.

Állati sorsban él az indus nép

Stockholm, jan. 24

Amery lord az indiai ügyek minisztere páratlan cinizmusról tett biznyságot. Legutóbbi felszólalása alkalmává, mikor beszámolt, hogy Indiában ismét egy millió ember pusztult el éhínség következtében, minden szavából az unalom és blazirtság tükröződött. Ugy tűnt, hogy a miniszter már unja a sok nyomort és ismétlést.

A plutokrata rendszer jellemző vonása volt, hogy magától értetődően jelentették be, hogy Indiában a szénbányákba asszonyokat és gyermekeket hurcolták el munkára. A legnehezebb fizikai munkára az asszonyok és gyermekek százezreit kényszerítették. A szerencsétlenek a legrövidebb időn belül el kell hogy pusztuljanak, mert gyönge szervezetük nem bírja a megerőltető munkát.

MAGYAR GAZDASÁG

A sertések járványos és fertőző agyvelőbénulása

A legutóbbi időkben súlyos jellegű sertésbetegség ütötte fel fejét. A legszomorubb a dologban, hogy nagy pusztítást végez az állományban és nem tudjuk gyógyítani, az egyedüli eszköz a sokszor és alaposan végrehajtott, lelkiismeretes fertőtlenítés.

Sajnos ennek nálunk nem tulajdonítanak jelentőséget. Falvainkban „fertőtlenítésről“ legfeljebb husvétkor lehet beszélni, vagy más ünnepek előtt, avagy bérmlás előtt, de ez sem megy fertőtlenítés számba, hanem az asszonyok, hogy egyik a másikat meg ne szólja valahogy, no meg, hogy a főbíró, meg az állatorvos lássa, hogy zárlat után megtörtént a „fertőtlenítés“, hát neki állanak és megmeszelik a házat, az ólakat, „de csak kívülről“, belül, ahol a legfontosabb volna, a világért se, mert azt nem nézi meg az állatorvos, meg a főbíró. Ugyis csak kocsin, autón ülve végig hajtának a falun és így nézik stb. Hát hogy csak azért meszeljük, mert látják, azt csak az tudja, aki már járványokat élt át és látta állattjai pusztulását, látta vagyionának roncsait, a hanyag gondolkodás miatt.

Azért kell meszelni, de főleg belül is, mert a beteg állat váladékai itt érintkeznek legjobban az állal, istállóval, ha aztán új állatot állítunk be, akkor az legelső sorban a falak, vályúk stb. lenyálása után fertőződik. Tehát a sertések agyvelőbénulása ellen legjobban alapos és többszöri fertőtlenítéssel kell védekezni, még pedig olyan szerekkel, melyek a fertőző anyagot tönkreteszik. A sertések ezen betegségének előidézőjét még ma sem ismerjük, csak azt tudjuk, hogy egy szűrhető ragályanyag (virus), amely

a beteg állatok vérében, vizeletében, ürülékében és az idegrendszerében van jelen Sokszor a nválkában is és főleg akkor fertőz, ha a nyálhoz tördőváladék is társul.

A betegséget valószínűleg a patkányok terjesztik, egerék, még pedig széthurcolják a váladékot és az állat garatja, gyomra, bélszatornája utján terjed a szervezetben. Ott, ahol a patkányok hirtelen, minden ok nélkül tömegesen elpusztulnak ott vigyázni kell, mert ez előjele szokott lenni a betegségnek. Fertőződhetnek olvmódon is az állatok, hogy beteg, elhullott állatok husát eszik meg, vagy a fertőzött takarmányt ivóvízzel fogyasztott el. Fertőződhetnek az állatok marás útján. A betegség minden háziállatfajon előfordul, azonban főleg sertéseknél. A betegség 3—6 napig, esetleg 10 napig lappang.

A betegség a sertéseknél különbözőképp alakul, vagy rövidesen egész farkák betegszenek meg, lázasak lesznek, nem esznek, dülöngenek, sokszor hátsóvétagjuk körül forognak, hányanak. Néha minden különösebb beavatkozás folvtán gyógyulnak, a malacoknál azonban súlyosabb betegségi tüneteket találunk, különösen ha az agyvelőjük betegszik meg. Szopós malacoknál gyakori a súlyos betegség. Esetenként a veszettséggel lehetne összeeszerélni, avagy az epilepsziával (népiesen: nvaalvatörés). Miután igen veszedelmes és ragályos betegség, azonnal jelentendő, még a gyanuja is az illetékes állatorvosnak. Beteg állatok istállójába, óljába ne menjünk, ha vidékről hozunk állatot, nyolc napra tegyük egész külön.

Ne kísérletezzünk gyógyítással, csak fertőtlenítsünk mennél alaposabban.

Magyar rum — méznádból készül, amióta már itthon termeljük. Egy kat. holdon termelt méznádból 16 hektoliter mézet nyerhetünk, kifőzve 10 hektolitert ad, ami 10.000 pengő értékű.

Tojóstyukok versenyét rendezték meg Németországban egyik telepen, ahol az egy évig tartó megfigyelések alatt a legkiválóbb versenyző 278 drb tojással ajándékozta meg a gazdáját.

Diákok kultúrestje Torontáltordán

Mindamellet, hogy nincs vasutja és így el van zárva a világtól, Bánát legnagyobb tiszta magyar községe Torontáltorda, a magyar öntudat szempontjából nem az utolsó Bánátban. A múltban a magyar középiskolák megszűntetése óta alig volt a községnek egy-két diákja, de az impérium változása óta a diákok száma évről-évre örvendetes módon megnövekedett. Ma Tordának 63 középiskolai tanulója van, akik Becskereken, Törökbecsén és Kikindán járnak iskolába. A karácsonyi szünidő alatt sem voltak télenek Torda diákjai Január 16-án ünnepi műsorral köszönlötték a BMKSz fiók ujonnan kinevezett választmányát. Az ünnepség a Himnusz eléneklésével kezdődött, majd Szentgáli Boday József plébános, a törökbecsei szövetségi járás vezetője felolvasta az ujonnan kinevezett választmány névsorát és beszédében rámutatott a választmány fontos feladatára és buzdította őket kitartó munkára.

Utána a tordai diákok énekkarának két éneke következett: „Elhangzott a kürtszó...“ és „Lánvok...“ Ezt követte Benák István II gimn. tanuló szavalata Mécs Lászlótól: „A kirándulás elmaradt.“

Faragó Aranka muzslyai segéd-tanítónő, aki ez alkalommal eljött Tordára, hogy részt vegyen a diákok kultúrestjén, három énekkel kedveskedett: „Tároló“, „Az én anyám...“ és „Fenvő, fenyő“. Majd a „Magyar Szivárvány“ból Szekeres Zsuzsi és Bodó János adták elő a „Bucsufti“-t. „Honvéd“, szavalta Rác Imre. „Még azt mondják“, „Kimegyek a doberdói harctérre“ és „Székely himnusz“ énekelte a diákok énekkara. Egy bohózat: „Üzlet, üzlet“ előadták: Simon Eszter, Vörös Margit, Torma Ferenc, Czákó Zakariás és Benák István. Faragó Aranka: „Ott, ahol zug...“ és „Végtelen, nagy, orosz mezőn...“ ének. Torma Ferenc érzéssel szavalta Mécs Lászlótól: „Rabszolgák énekelnek“ és Sajó Sándortól: „Magyarnak lenni“ című költeményeket.

Megint egy kedves jelenet következett a „Magyar Szivárvány“-ból: „A királyfi“ Előadták: Bodó János, Szekeres Zsuzsi, Vörös Margit és az énekkar. Faragó Aranka két éneke következett: „Lemondás“ és „Még azt mondják“. Az énekkar elénekelte: „Az állomáson“ és „Talpra, sorba hát“ című énekeket. Befejzésül Faragó Aranka kedves csárdás jelenete következett és a „Szózat“ eléneklésével végződött a műsor.

A diákok mind tudásuk legjavát adták és sokat tapsolták őket. Faragó Aranka vendégföllépésével megnyerte a tordai közönség általános tetszését, amit joggal meg is érdemelt. Ki kell még emelni Bodó János VII. gimnázistát, a tordai diákok nesztörát, aki úgy az énekek, mint a darabok betanítását hozzáértéssel végezte. Az estét a közönség kívánságára megismételték. A tiszta jövedelmet a törökbecsei „Leány- és Fiu Otthon“ segélyezésére adományozták.

A Duce fogságának és kiszabadításának regényes története

A Palazzo Veneziától a Gran Sassoig

IRTA: LUIGI B. NERVETTO

58

Nyomozók, ha találkoznak...

Másnap korán délelőtt egy majdnem egészen ősz, idősebb uriember látogatást tett egy nagyon csinos és nagyon előkelő classis hölgnél Rómában. A hölgy egy magasrangu olasz tiszt felesége volt, az őszhajú uriember a német nyomozó szervezet legidősebb tisztje. A látogatót szívesen fogadták, ő azonban le sem tette a kabátját, mindjárt bevezetőül elárulta, hogy nagyon sürgős a dolga.

— Legyen olyan kedves, méltóságos asszonyom, jöjjön velem egy kicsit, — kérte a hölgyet.

— Hová?

— Akárhová. Sétálunk, leülünk valamelyik padra. Tudja, ez a legbiztosabb.

A hölgy mosolyogva bólintott, hogy tudja, kabátot, kalapot vett és elment látogatójával. A közeli kis parkba mentek, kerestek egy padot virágágyakhoz közel, fáktól, bokroktól távol, szép, nyílt terepen — és beszélgetni kezdtek. Csöndesen, tartózkodó hangon beszéltek, olyanformán, ahogy egy idős gavallér udvarolhat egy szép asszonynak.

— Gyászruhába kell öltöznie, — kezdte a férfi. — Remélem, van gyászruhája. Arra nincs időnk, hogy beszerezzünk egyet, minden perc drága.

— Van, — felelte a hölgy.

— Gyászfátyla is?

— Hogyne, hiszen az hozzátartozik a gyászruhához.

— Kalap, cipő, kesztyű, egyszóval minden rendben lesz?

— Igen.

— Helyes. Este nyolc órakor taxi várja a kapuja előtt, legyen készen.

— Elutazom?

— Nem. Itt Rómában kell valamit elintéznie.

— Nehéz?

— Egyáltalán nem. A maga képességeit nem fogja próbára tenni. Egyébként az sem nagy baj, ha nem sikerül. Én a taxiban várom, utközben mindent megmagyarazok.

Őreg hordár közeledett feléjük a parkban, megállt a közelükben, lehajolt és kötözgetni kezdte a felbomlott cipőszinórját. Meglepően soká tartott a dolog, az öregember reszkető kezei nem boldogultak a cipőszinórral.

— Nagyon szépek a virágok, — mondta a férfi, nyugodt, társalgó hangon. — Érdekes, a városi kerítészet milyen rendben tartja a parkokat most is, háboru idején. Kár, hogy a sok szép virág nemsokára elhervad. Itt az ősz.

— Nem szereti az ősz? — érdeklődött a szép asszony.

— Nem, — legyintett a férfi bánatosan. — Ha maga is olyan öreg lesz, amilyen én vagyok, maga se fogja szeretni. A halálra emlékeztem.

A legügyesebb angol kém

A hordár végre elkészült a cipőfűzőjével és tovább bandukolt. A férfi közelebb hajolt a

hölgyhöz és a hordár után intve, a fülébe sugta:

— A legügyesebb angol kém Rómában. Nem lehet megszabadulni tőlük. Ugy látszik, a derék fiúnak én vagyok a kedvence. Nem tudok olyan maszkot ölteni, hogy a nyomomban ne maradjon. Mindegy, én is alaposan szemmel tartom őt, ebben a tekintetben egvikünk sincs előnyben. Most szépen tovább megyünk, maga kocsiba ül. A kocsit mindjárt itt lesz. Nem viszi azonnal a lakására, tesznek egy kis kerülőutat, bizza magát a sofőrre.

Egy taxi tünt fel az uccán, a parkon kívül, intettek neki. A kocsit megállt, a hölgy beült, az idős uriember kezét csókolt neki, azután barátságosan integetett utána, míg a taxi el nem tünt az ukereszszedésnél. Az öreg hordár

Törökország és a háború

Istanbul, jan. 24.

A török sajtó állandóan napirenden tartja Törökország magatartásának kérdését a háborúval kapcsolatban. Elégtétellel emelik ki például a Birmingham Post-nak azt a megjegyzését, amely szerint kizárólag Törökországra tartozik, hadatüzen e valakinek, vagy sem.

NINCS ELÉG HADIANYAG

Yalcin török főszerkesztő a Manchester Guardian-ban megjelent cikkében a következőképpen tárja fel Törökország helyzetét az angolszász közvélemény előtt: Törökországgal kapcsolatban négy és féleven át el hanyagolták azt a tény, hogy a modern háborúban nem elegendő a hősiesség, hanem ágyukra, tankokra és repülőgépekre van szükség.

Törökországnak nincs megfelelő hadiipara, így természetesen angol-

már visszafelé ballagott és megint a közelébe került. A férfi elmosolyodott. Magához intette a hordárt és röviden rászólt:

— Várjon egy pillanatig! — Lesz egy kis dolga.

— Igenis, — hajlongott a hordár. — Szolgálatára.

Az idős ur névjegyét vett elő a tárcájából, ráírt egy sort, aztán borítékba tette és címzést írt rá. A borítékot a hordár kezébe nyomta.

— Vigye el ezt a levelet a címre, amelyet a borítékban lát. Itt van a tíz lira, siessen!

A hordár átvette a levelet, megköszönte a pénzt és elcsoszogott. Tíz másodpercen belül az idős ur is eltűnt a környékről. Egészen bizonyos, hogy a hordár nyomában az első uccasarkon túl felbontotta a levelet. Olasznyelvű értesítést talált benne, amelyben egy ismertnevű kereskedő lemondja az estére megrendelt asztalt valamelyik előkelő vendégének. Az angol titkos szolgálat semmiféle hasznát nem látta az üzenetnek.

(Folytatjuk).

amerikai szállítmányokra szorul. Az óriási amerikai szállítmányokból azonban Törökország mindezeideig csak néhány cseppnyit kapott, ami nem tenné lehetővé azt, hogy modernül felszerelt hadsereggel szembeszálljon.

A szövetségesek mulasztása folytán Törökország Németországtól volt kénytelen ércek és króm ellenében fegyvereket beszerezni. Most amikor a szövetségesek felvetették Törökország hadbalépésének kérdését, szembentárlták magukat a való helyzettel, amely ígéreteik be nem tartásából származott.

Törökország számára három kérdés vetődött fel: milyen fegyverekkel, hol és ki ellen vegye fel a harcot. Vajon milyen mértékben találták meg a választ ezekre a kérdésekre a kairói értekezleten és milyen mértékben hajlandók a szövetségesek jóvátenni mulasztásaikat. Mindez ma még titok — fejezi be cikkét Yalcin.

Egyiptom és a Szovjet diplomáciai viszonya

Ankara, jan. 24.

Anglia rábeszélésével és fenyegetéssel rákényszerítette Egyiptom kormányát, hogy ismét vegye föl a Szovjetunióval a diplomáciai összeköttetést.

Egyiptom részéről Kamil Abdurrahim eddigi ankarai követet nevezték ki Moszkvába követté. Abdurrahim azonban mindig Ankarában működik. Hír szerint nagyon kellemtlenül érintette az áthelyezés, mert egyáltalán nem érez rokonszenvet a bolsevisták irányába.

Ennek ellenébe a Szovjetunió követe Nikolai Nowikow már rég befutott Kairóba és teljes gözzel dolgozik. Nowikow fiatalember. Alig 40 éves. Már több országban képviselte Moszkvát. Több nyelven beszél és mint „a Balkánügyek speciális ismerőjének” könyvelték el Sztalinék Egyiptomban néma megvetéssel nézik és türik aknamunkáját, amely arra irányul, hogy az országot bolsevizálja.

Hogy mennyire ellenszenves a bolsevisták bevonulása Egyiptomba arra jellemző az eset, amikor Nowikow

Kairóba érkezett. Senkisémet akart lákást és egyúttal hivatali helyiséget rendelkezésére bocsátani. Nowikow személyesen fölkereste Tevfik Dus basát, volt minisztert és 150 ezer egyiptomi fontot kínált neki kairói villájáért. Dus basa azonban nem fogadta el az ajánlatot. A szovjet követ elhelyezéséről végül is lakásrevizálás útján a kormány volt kénytelen gondoskodni.

Kárpitozott, bársony 52
szalóngarnitúra
asztal, kerevet, 4 karosszék, 2 szék, továbbá ágy és éjjeli szekrény **eladó.**
Özv. Pelikán Györgyné,
Melencei utca 58. sz. 52

56
ELADÓ:
Jókarban levő, mely **gyermek-kocsi.** Hosszu, kék férti-télikabát. — Mangolica **anya-koca 6 malaccal**
Érdeklődni Nyeguseva utca 29. sz. alatt.

Amikor egy király koldulni jár

Stockholm, jan. 24

Hogy milyen mélyen sülyedt Viktor Emánuel királyi méltósága és önérzete, jellemző a hír, hogy sajátkezüleg levelet írt VI. György angol királyhoz.

A király, levelében hivatkozik azokra az érdemekre, amelyeket Olaszország az angolszászoknak történt kiszolgáltatása körül szerzett. Egyben könyörög vegye pártfogásba, hasson oda, hogy ne keljen a trónról lemondania. Választ azonban még nem kapott. Aligha is kap, arra a magát ilyen siralmas módon elkövetett lealacsonyításra.

Croce ugyanis, nyilván angol sugalmazásra, a bari-i rádió útján úgy nyilatkozott, hogy az olasz király lemondásának kérdése éppen most vált legidősebbé. Az olasz nép egyöntetűen kívánja az eltűnését.

Uruguay és Bolivia között megszakadt a diplomáciai viszony

Madrid, jan. 24

Uruguayi megszakította a diplomáciai összeköttetéseit Bolíviával. Eddig beérkezett jelentések szerint az Egyesült Államok csatlakozott Uruguaihoz.

Ujtás egy belgrádi moziban

Belgrád, jan. 24

A Terazia téren levő Srbia színházat mozgófénykép színházá alakították át. A moziban azt az ujtást vezették be, hogy egész napon át pergetik a filmeket és a látogató bármikor léphet be az előadóterembe. Régebben ugyanúgy folytak az előadások és Belgrád városának lakossága örömmel fogadta a följújtást.

Konstantinápoly szaporulata

Ankara, jan. 24

A török nagy nemzetgyűlés rövideken azt a törvényjavaslatot tárgyalja, amelynek alapján Konstantinápoly lakosságának nagy részét kitelepítik a vidékre. A város lakossága hirtelen néhány százezerről két millióra szaporodott. Ez azonban nem természetes szaporulat, hanem a vidékről történt betódulás útján állt elő. Annak következtében a lakásínség talán a világ egyetlen városában sem olyan nagyméretű, mint Konstantinápolyban. A közegészség és közellátás érdekében most törvény útján akar a kormány a bajon segíteni, úgy hogy a lakosság nagy részét visszatelepíti a vidékre.

Három éves, száraz
KOMLÓVIRÁG
4-5 métermázsza,
elfogadható árban eladó.
FODOR SÁNDOR, KIKINDA, Richard
Wagner utca 26. szám. 63

A szerkesztésért és kiadásért felel

Üzvegy dr. Mara Jenőné
Uri (Herren) ucca 7.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Becskerek (Nagybecskerek)
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.